

Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold

31. desember 2023 Sunndal Sparebank

INNHALDSFORTEGNELSE

PILAR 3 – OFFENTLIGGJØRING AV INFORMASJON OM KAPITAL OG RISIKOFORHOLD	FEIL!
BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.	
1. Innledning og formål med dokumentet	2
2. Styring og kontroll av risiko	2
Formål og prinsipper for ICAAP	2
Styring og kontroll av enkeltrisikoeer	3
Kredittrisiko	3
Markedsrisiko	3
Operasjonell risiko	4
Konsentrasjonsrisiko	4
Likviditetsrisiko	4
Forretningsrisiko	4
Omdømmerisiko	4
Strategisk risiko	5
Systemrisiko	5
3. Rapportering av eierinteresser i foretak som utsteder OMF	6
4. Standard skjema eu for kapital og likviditet (beløp i tusen)	7

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2023 med mindre annet framgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

2. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende, noe som innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidige risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne kapitalbehov ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer m.v.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoer, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoene. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en «omvendt» stresstest. I en slik stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt. Hensikten med en slik omvendt stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under ett kritisk nivå. Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det framgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres årlig.

ICAAP-prosessen vil være klar til strategigjennomgang og oppsummering av internkontroll. Det er økonomisjef som er ansvarlig for gjennomføringen i samarbeid med Eika VIS og Eika Økonomiservice. Styret orienteres om prosessen og dokumentet gjennomgås og vedtas i styret.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for ulike risikoeer ved hjelp av ulike metoder:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko
- Systemrisiko

Styring og kontroll av enkeltrisikoeer

En viktig del av styringssystemet er årsplan for styret. Årshjulet er en overordnet plan for de viktigste aktivitetene og rapporteringene som bankens styre og ledelse foretar seg i løpet av året.

Årshjulet for ledergruppa følger denne, slik at de temaer og dokumenter som skal revideres tas her i forkant. Det er utarbeidet rutiner og policyer innenfor alle risikoområder. Internkontroll foretas jevnlig gjennom året. Adm.banksjef utarbeider en internkontrollrapport (lederbekreftelse) en gang i året etter at alle områder er gjennomgått og testet. Rapportering av internkontrollen til styret med uavhengig bekreftelse av eksterne revisor utføres hvert år. Det utarbeides også en risikorapport hvert kvartal som går til styret. Den tar utgangspunkt i de risikodokumenter (rammer, strategier og policyer) som er utarbeidet og vedtatt av styret. Denne omfatter de viktigste risikoområdene for banken og ivaretar behovet for styring og kontroll gjennom året, og det er i denne også rapportert resultat av stresstester.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

Som sikkerhet for bankens utlånportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- fordringer og varelager
- pant i bankinnskudd
- kausjonister

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskotokreditt.

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

Aksjer i tilknyttede selskaper, konsernselskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av prisrisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko.

Banken har ingen valutarisiko ved utgangen av 2023.

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken.

Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer, mv. Sammen med definerte og klare ansvarsforhold, er dette tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon av enkeltkunder, enkelte bransjer og geografisk område.

Banken er ikke eksponert mot få, store næringskunder. Eksponeringen er godt spredt geografisk, hensyn tatt til bankens markedsandel. For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering mot enkeltkunder (eller grupper av kunder) og enkelte bransjer.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Nivået på bankens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Omdømmerisiko

Risiko for at banken påføres tap eller kostnader som følge av manglende etterlevelse av lovbestemmelser og / eller sviktende internkontrollsystemer. Bankens risikovurdering er i 2023 foretatt etter samme format og

frekvens som foregående år. Det er foretatt systematisk gjennomgang av alle tiltak som banken har iverksatt for å redusere risiko. Den relative risiko er også vurdert mot de interne rutiner og instruksjoner og det rammeverk som er etablert i bankens systemer.

Strategisk risiko

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og toppledelsen. Risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

Systemrisiko

Systemrisiko for Sunndal Sparebank kan bestå i at problemer hos andre, stort sett større banker, kan smitte over på Sunndal Sparebank. Dette kan bestå i:

- fallende verdier på verdipapirportefølje
- vanskeligheter med å få tak i likviditet plassert i andre banker
- vanskeligheter med å få funding på normale vilkår
- DNB som oppgjørsbank ikke er i stand til å gjennomføre oppgjør intradag

Alt dette kan utgjøre en systemrisiko hvis andre banker får problemer. Ovennevnte risiko er til dels dekket opp ved kapitalbehovsvurdering av likviditets- og kredittrisiko. Sunndal Sparebank er bevisst ovennevnte ved å diversifisere sine plasseringer og hvor/hvordan vi henter funding. Banken er også opptatt av generell god bankdrift. En godt drevet bank er alltid en mer interessant forretningspartner, også i krevende tider, enn en motpart med store utfordringer. Alternativ til oppgjør i DNB er oppgjør via Norges Bank der vi har en beredskap.

3. RAPPORTERING AV EIERINTERESSER I FORETAK SOM UTSTEDER OMF

Etter Finansforetaksforskriftens bestemmelse i § 11-10 skal banken offentliggjøre nærmere informasjon for lån, garantier og andre forpliktelser. For Sunndal Sparebank gjelder dette eierinteresser i Eika Boligkreditt;

Informasjon Finansforetaksforskriften § 11-10	
Finansforetak som har eierinteresser i kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett, skal offentliggjøre følgende opplysninger spesifisert på hvert enkelt foretak (tall i prosent eller hele kroner) :	2023
a. overføringsgrad for henholdsvis bolighypoteklån og eiendomshypoteklån, det vil si bolighypoteklån og eiendomshypoteklån som eierforetaket har overført til kredittforetaket som andel av summen av henholdsvis bolighypoteklån og eiendomshypoteklån på eierforetakets balanse og overførte lån,	34,6 %
b. gjennomsnittlig belåningsgrad for henholdsvis bolighypoteklån og eiendomshypoteklån separat for lån på egen balanse og for overførte lån	41,4 %
c. overpantsettelsesgrad i sikkerhetsmassen	109,2 %
d. tellende sikkerhetsmasses andel av sikkerhetsmasse totalt	99,0 %
e. trukket og ubenyttet engasjementsbeløp for henholdsvis likviditetsfasiliteter, garantier og trekkrettigheter overfor kredittforetak,	74.354.768
f. bokført verdi av henholdsvis obligasjoner med fortrinnsrett, aksjer, fondsobligasjonskapital, ansvarlig lånekapital og annen usikret finansiering i kredittforetak, og	118.648.200.828
g. andre forpliktelser overfor kredittforetak som følge av aksjonæravtaler og lignende.	-

4. STANDARD SKJEMA EU FOR KAPITAL OG LIKVIDITET (BELØP I TUSEN)

Skjema EU KM1 - Nøkkeltall kapital og likviditet				
Beløp i tusen kroner				
		a		e
		31.12.2023		31.12.2022
Tilgjengelig ansvarlig kapital (beløp)				
1	Ren kjernekapital	745.988.495		633.910
2	Kjernekapital	809.023.495		699.013
3	Total ansvarlig kapital	856.580.321		746.781
Risikovektet beregningsgrunnlag				
4	Totalt risikovektet beregningsgrunnlag	3.717.422		3.444.393
Kapitaldekning (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
5	Ren kjernekapitaldekning	20,07 %		18,40 %
6	Kjernekapitaldekning	21,76 %		20,29 %
7	Total kapitaldekning	23,04 %		21,68 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoen enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
EU 7a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoen enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)	2,50 %		3,10 %
EU 7b	herav: som skal dekkes av ren kjernekapital (prosentpoeng)	1,41 %		3,10 %
EU 7c	herav: som skal dekkes av kjernekapital (prosentpoeng)	1,88 %		3,10 %
EU 7d	Samlet SREP kapitalkrav (i prosent)	10,50 %		11,10 %
Kombinert buffer- og totalt kapitalkrav (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
8	Bevaringsbuffer (i prosent)	2,50 %		2,50 %
EU 8a	Bevaringsbuffer som følge av makro- eller systemrisiko fastsatt av en medlemsstat (i prosent)			
9	Institusjonsspesifikk motsyklisk kapitalbuffer (i prosent)	2,50 %		2,00 %
EU 9a	Systemrisikobuffer (i prosent)	4,50 %		3,00 %
10	Buffer for globalt systemviktige institusjoner (i prosent)			
EU 10a	Buffer for andre systemviktige institusjoner (i prosent)			
11	Kombinert bufferkrav (i prosent)	4,50 %		7,50 %
EU 11a	Samlet kapitalkrav (i prosent)	20,00 %		18,60 %
12	Tilgjengelig ren kjernekapital (CET1) etter oppfyllelse av samlede SREP-krav til ansvarlig kapital (i prosent)	526.428		372.136
Uvektet kjernekapitalandel				
13	Sum eksponeringsmål	8.305.478		7.991.365
14	Uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	9,79 %		8,75 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
EU 14a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent)			
EU 14b	herav: skal bestå av ren kjernekapital (prosentpoeng)			
EU 14c	Samlede SREP-krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		3,00 %
Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel og samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent av det samlede)				
EU 14d	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)			
EU 14e	Samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		3,00 %
Likviditetsreserve (LCR)				
15	Likvide eiendeler (vektet verdi)	377.856		348.310
EU 16a	Utbetalinger (vektet verdi)	196.028		199.913
EU 16b	Innbetalinger (vektet verdi)	89.411		91.407
16	Netto utbetalinger (justert verdi)	106.617		108.506
17	Likviditetsreserve/LCR (i prosent)	354 %		321 %
Stabil finansiering (NSFR)				
18	Poster som gir stabil finansiering	4.867.032		4.726.654
19	Poster som krever stabil finansiering	3.873.469		3.587.988
20	Stabil finansiering/NSFR (i prosent)	126 %		132 %